

EXTERN KVALITETSGRANSKNING av specialiseringstjänstgöring

Centralsjukhuset Kristianstad

Klinik

Ögonsjukdomar

Specialitet

2021-09-20 – 2021-09-21

Datum

Kristianstad

Ort

Kerstin Edlund och Charlotta All-Eriksson

Inspektörer

Styrkor

- God kollegial stämning råder på kliniken
- Det föreligger en hög ambitionsnivå rörande ST-utbildningen
- Engagerad studierektor
- Studietid och handledningstid schemaläggs
- Tillgång till dagbakjour finns vid alla arbetspass
- Introduktionsprogram finns
- Möjlighet till kontinuitet i patient-läkarkontakten finns
- Administrativ tid finns avsatt i schemat
- Specialistexamen rekommenderas och tid för instudering på arbetstid ges
- ST-läkarna har tillgång till egen arbetsplats med dator
- Specialistkollegium och handledarträffar genomförs regelbundet
- Granskning av vetenskapliga artiklar sker strukturerat
- Goda möjligheter till sidoutbildning
- Möjligheter till forskning finns
- Kliniken har god teknisk utrustning
- Individuella utbildningsprogram finns och används integrerat
- Alla ST läkare har ST kontrakt

Svagheter

- ST-läkarna bör kunna följa ineliggande patienters sjukdomsutveckling
- Knapphändigt med jourtjänstgöring utanför kontorstid

Förbättringspotential

- Samtliga anställda bör informeras om vad en ST-läkarutbildning innebär
- Någon typ av utvärderingsinstrument/kunskapskontroll bör ingå inom varje fördjupningsområde
- Erbjudna möjlighet för ST-läkare att följa vårdförloppet för ineliggande ögonpatienter
- Uppnådd kompetens och handledarsamtal ska dokumenteras regelbundet
- ST-läkarna bör kontinuerligt ges återkoppling på handledningsförmåga
- Sidoutbildning bör följas upp
- Redovisning av det vetenskapliga arbetet ska ske på anvisat sätt.
- ST-läkaren bör genomföra specialistexamen. Tid till instudering på arbetstid ska ges.
- ST-läkaren bör beredas möjlighet att själv handleda under handledning
- ST-läkarens kompetens i kvalitetsutveckling bör bedömas och återkoppling bör ges.
- Handledarkontrakt som tydliggör uppdraget kan övervägas

STRUKTUR

A Verksamheten

Ögonkliniken Kristianstad, Skånes sjukhus Nordost, Region Skåne innefattar Centralsjukhuset i Kristianstad och Hässleholms sjukhus. All ögonsjukvård i offentlig regi sker på ögonkliniken, Centralsjukhuset Kristianstad. Denna organisation gäller sedan 2018. Kliniken har ett upptagningsområde på ca 250 000 - 300 000 invånare. Vårdval Skåne omfattar sedan 2014 all ögonsjukvård. Inom vårdvalet innehar Ögonkliniken i Kristianstad alla delar av ögonsjukvården utom näthinne- och hornhinnekirurgi. I Kristianstad finns dessutom två privata kliniker som bedriver gråstarrskirurgi inom vårdvalet och en privat ögonläkare enligt nationella taxan. Kliniken har fortfarande viss brist på specialistläkare. Sammanfattningsvis är verksamheten tillräckligt stor och allsidig för att erbjuda adekvat bredd inom ögonspecialiteten tillsammans med kompletterande sidoutbildning. Verksamheten har jouransvar dagtid även på helger. Det finns inga slutenvårdsplatser, patienter med behov av inläggning vårdas på Skånes Universitetssjukhus i Lund. Det finns skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöring ska genomföras och utvärderas.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska genomföras finns.
- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska utvärderas finns.
- Tjänstgöringen är tillräckligt allsidig.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

B Medarbetarstab och interna kompetenser

Samtliga handledare är specialister i oftalmologi. Alla handledare har genomgått handledar- utbildning. Specialistkompetent studierektor finns som har handledarutbildning. Hon har en skriftlig uppdragsbeskrivning och har arbetstid avsatt för sitt uppdrag. Det föreligger en hög ambitionsnivå avseende specialistutbildningen. ST-läkarna ges adekvat handledning och instruktioner i det kliniska arbetet. Handledarträffar och specialistkollegium genomförs regelbundet. Disputerad vetenskaplig handledare med forskningserfarenhet finns i verksamheten, och finns även att tillgå inom sjukhuset eller vid universitetssjukhus.

Föreskrift

- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har specialistkompetens i avsedd specialitet.
- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har genomgått handledarutbildning.
- Tillgång till specialistkompetent studierektor med handledarutbildning finns.
- Tillräckligt många läkare med relevant specialitet och kompetens finns för att alla ST ska få adekvat handledning.
- Tillräckligt många läkare och andra medarbetare med relevant kompetens finns för att instruktioner ska kunna ges.

Allmänna råd

- Studierektorn har relevant specialistkompetens.

Kvalitetsindikator

- Generella skriftliga instruktioner för ST-handledning finns.
- Regelbundna handledarträffar för ST-handledarna finns.
- Skriftlig uppdragsbeskrivning för SR finns.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

C Lokaler och utrustning

Det finns en god teknisk utrustning. Lokalerna är inte helt ändamålsenliga men placerade som en sammanhållen enhet. ST-läkare har tillgång till egen skrivplats och dator. Det finns god tillgång till bibliotekstjänst.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Adekvat utrustning för diagnostik, utredning och behandling finns.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarna har tillgång till funktionell arbetsplats.
- Tillgång till IT-baserade kliniska beslutsstöd, sökbar vetenskaplig databas, stöd från bibliotek eller FoU-enhet finns.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

PROCESS

D Tjänstgöringens uppläggning

Samtliga ST-läkare har ST-kontrakt. Alla ST-läkare har individuellt utbildningsprogram. De individuella utbildningsprogrammen revideras årligen samt vid behov och utgår från kraven i målbeskrivningen. Kliniken har en övergripande planering för utbildningsprogrammen och ett introduktionsprogram för nya ST-läkare. Även legitimerade läkare med längre vikariat på kliniken får handledning av utsedd handledare. Den sammanlagda jourtjänstgöringen utgör cirka 20 - 30 % av den aktiva tjänstgöringstiden på kliniken. Samtliga erbjuds sidutbildning 3 - 6 månader inom de områden som saknas på kliniken. I Region Skåne finns inom ögon en mall för individuellt utbildningsprogram som också innefattar vilka delmål som täcks av olika ST-kurser.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Det finns skriftliga riktlinjer för hur målbeskrivningen ska uttolkas samt styrande dokument för tjänstgöringens upplägg.
- Jourttjänstgöring/beredskap uppfyller kraven i målbeskrivningen.

Föreskrift

- Alla ST-läkare har individuellt utbildningsprogram som utgår från kraven i målbeskrivningen.
- Det individuella utbildningsprogrammet följs regelbundet upp och revideras vid behov i samråd med SR, HL och ST-läkaren.

Allmänna råd

- SR bör utgöra en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare.
- SR bör medverka till utarbetning av ST-läkarnas introduktionsprogram.
- SR bör ta del av verksamhetschefens och handledarens bedömning av ST-läkaren.

Kvalitetsindikator

- Alla ST-läkare får introduktion till tjänstgöringen.
- Tillgång till individuella utbildningsprogram och handledning för de leg läkare utan specialistkompetens som arbetar vid enheten med siktet inställt på ST finns.
- Alla ST-läkare har lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter att uppnå målen i mål-beskrivningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

E Handledning och uppföljning

En personlig handledare är utsedd för varje ST-läkare. Handledarsamtal schemaläggs med fyra timmar en gång i månaden. Delvis dokumenterar ST-läkarna handledarsamtal, uppnådd kompetens, förvärvade kunskaper och färdigheter i enlighet med målbeskrivningen. Fortlöpande bedömning av ST-läkarnas kompetensutveckling sker i samband med specialistkollegium 1 - 2 gånger per år. Verksamhetschefen har årliga medarbetarsamtal med samtliga ST-läkare. Tillgång till instruktioner finns i det dagliga arbetet genom dagbakjour och det råder en god kollegial stämning på kliniken. Klinikens storlek möjliggör nära och informella kontaktvägar vilket leder till att alla specialister har en god uppfattning om ST-läkarnas kompetens.

Föreskrift

- Handledningen utgår från det individuella utbildningsprogrammet.
- Det finns en utsedd huvudansvarig handledare för varje ST.
- ST-läkaren har tillgång till handledare under varje utbildningsperiod.
- Fortlöpande bedömning av ST-läkarens kompetensutveckling utifrån målbeskrivningen och utbildningsprogrammet görs under hela ST.
- Kontinuerlig bedömning utförs av verksamhetschef (motsvarande) och huvudsaklig handledare.
- Verksamhetschef (motsvarande) ansvarar för att den kontinuerliga bedömningen dokumenteras.

Allmänna råd

- ST-läkaren bör, utöver handledning, få fortlöpande instruktioner.
- Handledningen är inplanerad i ordinarie tjänstgöringsschema.
- Den huvudansvariga handledaren tjänstgör där ST-läkaren huvudsakligen genomför sin specialiseringstjänstgöring.
- Handledarutbildningen bör omfatta handledning, pedagogik, metoder för bedömning, kommunikation och etik.
- Den fortlöpande bedömningen görs med på förhand kända och överenskomna metoder.
- Påvisade brister i ST-läkarens kompetens leder till en åtgärdsplan.
- Verksamhetschefen eller motsvarande håller regelbundna utvecklingssamtal med ST-läkarna.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarnas sidutbildning följs upp.
- Varje enhet har en plan för hur ST-läkare som riskerar hamna i svårighet för att uppnå enskilda delmål, sin professionella utveckling generellt eller av personliga skäl, ska kunna hjälpas.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

F Teoretisk utbildning

Teoretiska kurser och utbildningar planeras in i ST-tjänstgöringen och ST-läkarna får gå alla förekommande ST-kurser inom specialiteten. ST-läkarna erbjuds även andra externa utbildningar, t.ex. nationella- och regionala ST-dagar inom specialiteten samt regiongemensamma kurser inom ledarskap, kommunikation, kvalitets- och forskningsmetodik. Tid för självstudier schemaläggas med fyra timmar per månad och internutbildning hålls för samtliga läkare två timmar per vecka. Ytterligare utbildning för ST-läkare erbjuds tillsammans med alla ST-läkare inom ögonspecialiteten i Region Skåne med en halvdag per månad samt två dagars internat per år.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Teoretiska utbildningsmoment och kurser planeras in i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkarna genomgår den teoretiska utbildning som definieras i det individuella utbildningsprogrammet.

Föreskrift

- SR samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildning.

Allmänna råd

- Intern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Extern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Tid för regelbundna självstudier planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

G Medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

ST-läkarna deltar i regiongemensam kurs för att uppnå medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt enligt målbeskrivningen. Varje ST-läkare håller en strukturerad Journal Club per termin. Det finns goda förutsättningar för genomförande av vetenskapligt arbete med avsatt arbetstid för detta. Totalt erbjuds tio veckors arbetstid inklusive den vetenskapliga kursen.Handledare för det vetenskapliga arbetet finns dels som disputerad läkare på kliniken, men även på universitetsklinik eller regionens FOU-enhet. Tid för genomförande av kvalitetsarbete erbjuds alla ST-läkare. Det vetenskapliga arbetet har redovisats enligt rekommendation. Forskningsarbete har publicerats under föregående år.

Föreskrift

- Utbildning erbjuds för att uppnå ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt.
- Goda förutsättningar finns för genomförande av ett skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.
- ST-läkarnas kompetens i medicinsk vetenskap bedöms fortlöpande och återkoppling sker.
- ST-läkarna ges möjlighet att utveckla kunskap om och kompetens i kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.
- Goda förutsättningar finns för att genomföra, dokumentera och redovisa ett kvalitetsarbete.
- ST-läkarens kompetens i kvalitetsutveckling bedöms fortlöpande och återkoppling sker.

Kvalitetsindikator

- ST-läkares genomförda individuella arbeten publiceras eller presenteras vid vetenskapliga möten.
- Tillgång till ett välfungerande doktorandprogram finns.
- Enheten har regelbundna möten där medarbetare diskuterar och kritiskt granskar vetenskaplig litteratur.
- Minst ett, på enheten utfört, självständigt forskningsprojekt har publicerats i vetenskaplig tidskrift eller presenterats vid vetenskapligt möte de senaste två åren.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

ST-läkarna deltar i en regiongemensam kurs i ledarskap och kommunikation. Medsittning används strukturerat genom hela utbildningstiden. Återkoppling och handledning av kommunikativ- och ledarskapskompetens sker regelbundet. ST-läkarna har uppdrag som instruktörer för auskulturerande ST-läkare i allmänmedicin och akutmedicin.

Föreskrift

- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla ledarskapskompetens i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i ledarskapskompetens.
- ST-läkarens kompetens i ledarskap bedöms fortlöpande och med återkoppling.
- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla den kommunikativa kompetensen såväl muntligt som skriftligt i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i kommunikativ kompetens.
- ST-läkarens kommunikativa kompetens bedöms och återkoppling sker.

Allmänna råd

- ST-läkaren bereds möjlighet att undervisa under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att själv handleda under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att delta i inom- eller mellanprofessionell reflektion i grupp.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.